

SÜMEG ÉS VIDÉKE

(SÜMEG-SZENT-GRÓT.)

TÁRSADALMI HETILAP.

A SÜMEGVIDÉKI GAZDAKÖR ÉS A SÜMEGI NÉPBANK HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden vasárnap.

HIRDETÉSEK: 2 hasábos poltisor egyszeri hirdetésnél 18 fl., többszöri hirdetésnél 14 fl. — Hivatalos hirdetésenként minden szó 4 fl. — Hirdetéseket és díjakat HORVÁT GÁBOR nyomdájába küldendők.

Előfizetési árak:	
Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 kor.
Negyed évre	2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.	

Felolós szerkesztő.
ÉLES KÁROLY.
 A kiadók nevében:
 Lukonich Gábor dr.
 Bárdi György dr. Darnay Kálmán.

A lap szellemi részét illető közleményeket a szerkesztőséghez kérünk.
 Előfizetési pénzek Horvát Gábor könyvnyomdájába küldendők.
 Kéziratokat nem küldünk vissza.

Madárvédelem.

Ha valaki Bécs városában, a Wien folyó partjain sétál, kellemes meglepetéssel látja, hogy a közeli árnyas, bokros helyekről az éneklő madarak egymást vígan kergetve röpködnek elő s bizalmas közelségben ugrándoznak a víz partjain. E madarak bájos éneke már a hajnal pirkadásával felzendül s hálatelt szívük egész melegével üdvözlök a jó embereket, kik itt, a paloták tönkelegében is megtürik őket, kik nem üzik, nem hajtják szegényeket, nem pusztítják fészkeiket, nem ölik meg csipegő fiókáikat, hanem gondozzák, etetik, védik, ápolják s szeretik az ártatlan madárkákot, sőt azokat, kik őket bántalmazták, szigorúan meg is büntetik.

A madárvédelem e szép és követésre méltó példájával minő kirívó ellentét, a nálunk — s alig csalódom, ha azt mondom, hogy egész Magyarországon — divó madárvédelem.

Megyénk egyik gyönyörű vidékén járva, csodálkozva tapasztaltam, hogy az erdők, mezők, ligetek, berkek, kertekből a madárvilág élete s kellemes zenéje hiányzik, melynek elsomorító magyarázata az volt, hogy vasárnaponként a köznép apraja-nagyja, tarisznyát akasztva nyakába, bekóborolja a vidéket s kíméletlenül, kegyetlenül pusztítja a keze ügyébe eső madarakat, feldulva, elrabolva fészkeiket. Hiába van a jobb érzésű s ezek iránt érzékkel bíró emberek feljajdulása, a gazda, a kertész pedig hiába sopánkodik,

hogy fát elpusztítja a milliányi féreg, ő pedig emberi erővel tehetetlen ennek megakadályozására, pedig igen jól tudja, hogy az ártalmaz férgek szaporodásának egyszerű és természetes oka a madarak rendszeres pusztítása.

A hasznos madarak veszedelmét óriási mértékben fokozza a divat ostobasága és kegyetlensége is, mely hóbortjában az ártatlan madárkák hivalkodott akkor, midőn kisebb-nagyobb madarak szárnyaival, sőt egész állatokkal diszelegtek az érzékeny szívű hölgyek kalapjai. Midőn a természet remekei, a braziliai kolibrók jöttek divat számba, akkor hat milliárd ártatlan állatka volt az áldozat.

Tudjuk, hogy a divat metropolisának egyetlen üzletébe 400 ezer pár pacsirta szárnyat liferáltak. Bresciában, tehát egyetlen város piacán, egyetlen átvonulási időszak alatt, a hivatalos kimutatás szerint 423.792 hasznos madár került kelepébe.

Ha a divat kegyetlenségén kívül, még az inyeneczek gyomrát is tekintetbe vesszük, akkor látjuk, hogy ezen a tehetetlen réven mily sok százezer éneklő madár pusztult el. Európa déli országainak madárvédelem népei milliárdokra menő madarat pusztítanak el. Afrikába télire vonuló s holtra fárado madarak sok száz millióját verik agyon, midőn pihenőre szállnak.

Elsomorító jelenség ez és az emberi érzéssel semmiképpen nem egyeztethető össze, hogy a teremtények legártatlanabbjait és leghasznosabbjait, a szegény kis madarakat

ugyszólván csupa ördögi kedvtelésből ölik, pusztítják.

Magyarországban a madárvédelem, ha nem is az első, de nem is az utolsó helyen áll.

Mintán a madárvédelemnek emberi érzésen alapuló jogosultságán kívül, gazdasági jelentősége is van, azért a földművelésügyi miniszter a mezőgazdaságról és mezőrendőr-ségről szóló törvény alapján rendeletet adott ki, mely népies és tudományos nevéken felsorolja a mezőgazdaságra hasznos madarakat s kimondja, hogy ezentúl a rendeletben felsorolt madarakat nem szabad bántani s ezeket elfogni avagy megölni csakis hatósági engedelem alapján szabad és csakis igazoltan tudományos célra.

A védelem kiterjed a hasznos madarak fészkeire és tojásaira is. A miniszter meghagyta, hogy rendeletét minden községben hirdessék ki, a határozmányokra a mezőőröket oktassák ki s az ellenőrzés az erdőőröknek és uftentartóknak is kötelességévé tétessék.

A mi földművelésügyi miniszterünk e rendeletével igen fényesen igazolta, hogy a gazdasági érdekek megvédelmezése mellett, a rideg, számító önzés korában s az anyagiság idejében melegen érző szive és lelke van.

Bizony ideje volt e rendeletet kibocsátani, mert a figyelmes észlelő már régóta fájdalmasan tapasztalta, hogy az erdő, mező, liget, berek és kertek tájékán nincs madárzaj, nincs madárellet, minek okát a fentebb elmondottakban eléggé megtalálhatjuk.

Emlékezzünk régiokról.

— A Sümeg és Vidéke eredeti tárcája. —

I.

E lapok tisztelt szerkesztője felkért: írni néhány sort vidékünk régi vagy közelmúlt képéről, lakóiról és szokásairól.

Csábító e fölhívás az itt született és ösidők-től fogva meggyökeresedett család ivadékának. Foglalkozni az édes szülőfölddel, amelyhez nemcsak a hagyományok kötik, de amelyhez és amelynek népéhez szívének egész szeretetével ragaszkodik: a legkellemesebb kötelesség.

De néhány sorban — egy tárcá szük keretében — nem lehet megfajteni azt a számtalan képet, mely élénk vagy sötét színeivel lelki szemem előtt elvonul s mely mindannyi igényt tart helyre, himre és hűségére.

Alkudjunk meg tehát a körülményekkel. Egyszerre nem lehet: adjunk tehát többször egy-egy részletet.

Nézzük először a tájat, amelyről beszélni akarunk. Nézzük bárhonnét — a Lukácsdombról, Csehi, Sümeg, Rendekről, vagy Rigács, Dabrony, Dergecsről — egyformán szép, mondhatnám meglepően bájos.

De az én izlésem szerint legszebb a Marcal-völgy közepén elhelyezett Gógánfa és Ukk községek. Mintha az alkotó kegyes jó kedvében a mi gyönyörűségünkre teremtette volna körénk ez elragadó tájat. Éjszakrai és éjszakkéletről fölemelte a föld színét, nehogy a rég eltűnt alföldi tenger hullámai becsaphassanak termé-

keny völgyünkbe. Délkeletről hegyekké torlódtak az elvonult tengerben élt állatok csontjai, csigák és kagylók mirtádjai s nehogy a nagy tengerből visszamaradt tengerszem, melyet ma Balatonnak nevezünk, délfelől pusztítsa el e kis paradicsomot, működésbe hozta a föld méhében rejlő izzó gázokat. Föltrepedt a föld kérge s magasra emelkedett az éjszakkéletről reánk mosolygó Nagy-Somló, az éjszakrai betekintő Ság, délkeleten a kreta burkot is áttört sümegi várhegy és az egész hegyláncolat délről Sarval, Tatika, Csehi és a mögöttünk és mellettünk nyugat felé húzódo hegység.

Ép úgy, mint éjszaka és kelet felől, az egész nyugati talaja is szelid emelkedéssel halmokká s alacsony hegyekké képződött.

Ez emelkedések által a szorosabb értelemben vett Sümeg vidéke — a Marcal völgye, — mint a bűvös gyűrű utolsó perce által bezáratik — kész az elragadó, szelid, regényes, vonzó körkép, mely a szemlélőt élvezettel, e föld fiait pedig büszke gyönyörrel és ihlettséggel tölti el; szeretetet és szelidséget fakaszt kebelünkben; mert mosolygó a vidék, úde a tenyészet; nincs semmi zord vagy visszataszítón félelmes vagy veszedelmes környezet és lehetőleg könnyű a létért való küzdelem.

El nem vitatható tény, hogy a föld fekvése, minősége és felületének alakulása egyik fontosabb tényező s a sok közül, mely a lakosok jellemére lényeges befolyással van.

En legalább meg vagyok győződve, hogy népünk azért értelmesebb, szelidebb, bizalmasabb és műveltebb egész környezetünk lakóinál, mert

igy hangolja, idomítja és ihleti szellemét az egész nap reá ható szépsége a természetnek.

Nem hiszem, hogy a Kisfaludyakban kifejlődött vagy előtört volna a költői ér, ha Szilvágy elzárt borokás rengetegeiben éltek volna; hisz a kereszténységet megelőző korban is az istennők, muzsák és nimfák a föld legbájosabb részeit választották tartózkodási helyeikül.

Aki a szülőföld szeretetével, vagy legalább a mai kor sivár materializmusától meg nem mértelyezett kedéllyel szemléli vidékünket: kell, hogy jóltevő meleg érzés vonuljon keblébe és elmerengjen lelke, gondolatai, ábrándjai elszálljanak a régi és közel multba. Kell, hogy a regéket, melyeket költőink megénekeltek és az eseményeket, melyeket a történelem feljegyzett, összeszójje a hagyomány misztikus arany foszlányaival, — öregi és saját tapasztalásaival — és mindezeket saját képzelőtehetségének megmérhetetlen erejével, nem korlátozható színezésével ellátva, fesse meg magának a mult képét — számtalan részletben — követve az idők és események folyását.

A képek, melyek így létesülnek, lehetnek többé vagy kevésbé sikerültek, élénkek vagy homályosak — kikeréketek vagy töredékesek a szerint, aminő az egyén tudása, ügyessége, alkotó és képzelő tehetsége, — de még a leggyengébb eredmény sem fog visszatetszést kelteni; — mert az igénytelen, szeretettel készült vázlatok nem esnek a kritika rideg boncoló kése alá.

. . . . y.

E nemes szivre valló rendelet azonban — mely remélhetőleg nem marad írott ma-laszt — nem fogja teljesen orvosolni a fel-panaszolt állapotokat, hanem szerény nézetem szerint a madárvédelem eszméjét be kell vinni az iskolába s ott kell a gyermek fogékony s minden nemes és jóra hajlítható szívébe, lel-kébe csepegtetni a madarak gyengéd, odaadó szeretetét.

Azért Herman Ottó, a nagy tudós, alapos emlékirat alakjában akarja illetékes helyen bemutatni és az Északamerikai egye-sült államoknak mindinkább fejlődő intézményét megvalósítani, ahol minden iskolában éven-ként egy nap kizárólagosan a madaraknak van szentelve akként, hogy a tanító azon a napon tanítványainak felfogásához mértén szép előadást tart a madarak életéről, jelentőségé-ről a természet háztartásában és az ember gazdaságában. Az a gyermek azután, kinek ezeket az eszméket szívébe s lelkébe csepeg-tették, ha férfi lesz, biztos zálog lesz arra, hogy a most divó embertelen és indokolatlan s a gazdaságra oly hasznos madarak pusztí-tása véget fog érni.

A legmelegebben üdvözljük s a legmé-lyebb hálával és köszönettel fogadjuk a föld-mivelési miniszternek a madarak védelmére kiadott rendeletét, amely bizonyára meg-fogja áldást és hasznot hozó gyümölcseit teremni.

Lukovich Gábor dr.

A városbíró jelentése.

Pozsonyi József városbíró a következő jelentést terjesztette a május 5-én tartott rendes közgyűlés elé:

Tisztelt közgyűlés,

A mai évi rendes közgyűlésünket az 1886. évi XXII. t. c. 142. §-a értelmében hívtuk egybe.

Ez alkalommal nem mulaszthatjuk el, hogy a lefolyt 1900. évről és annak főbb mozzanatai-ról tőlünk telhetőleg beszámoljunk.

Első sorban is számadásainkat van szeren-csénk a t. közgyűlés elé terjeszteni. Ez magában foglalja községünk háztartásának minden ágaza-tát, a község által kezelt intézmények és alapít-ványoknak teljes és hű képét nyújtja és megvil-gítja mind anyagi, mind szellemi működésünket és gazdálkodásunkat.

A számadásokat a képviselőtestület már-cius hó 21-én 14/901. számú határozatával kiküldött bizottság már részleteiben tüzetesen átvizsgálta. E számadások az 1896. évi XXII. t. c. 142. §-a értelmében 15 napon át közzemlére kitéve voltak s a lakossággal kihirdetés által a legtágabb körben közöltük, sőt a képvise-lőtestület tagjaival tájékozhatás végett nyom-tatott példányban közölve lett.

Számadásainkra vonatkozólag általánosság-ban jelenthetjük, hogy az a törvény követelmé-nyeinek megfelelőleg, a Zalavármegyei tvhatósági közgyűlése által 27348/899. sz. alatt jóváhagyott költségvetés keretén belül van összeállítva.

Vannak ugyan eltérések egyes tételeknél, ugy a bevételek, valamint a kiadásoknál, de azok oly csekélyek, hogy az egyensúlyt nem zavarták meg és ennél fogva pótköltségvetés be-nyújtására nem voltunk kényszerítve.

Az elmúlt évben pénzügyi állapotunk ked-vezően alakult és kielégítőnek mondható. Hogy kielégítő, az kitűnik abból is, hogy költségveté-sünkben adósság törlesztéséről szó sem volt, azon okból, hogy egy korábbi határozat értelmében a város egy hosszabb lejáratú és olcsóbb kama-tozású 80000 kor. erejéig terjedő kölcsönt fog fölvenni a mostani adósságok rendezése céljából. Zalavármegye tekintetes törvényhatósági köz-gyűlése 20405/900. számú határozatával a kölcsön felvételét jóváhagyta. Ez érdemben a tárgyalá-sok megindították a Magyar Földhitelintézet, a Pesti Hazai Takarékpénztár, Osztr. Magy. Bank és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal, melyeknek ajánlatai közül a Pesti Hazai Első Taka-rékpénztár ajánlata látszott legkedvezőbbnek. Ez intézettel való tárgyalásra egy bizottság küldetett ki azzal a megbízatással, hogy bevárva a pénzügyi miveletre a legalkalmasabb időt, azt a városra nézve a legkedvezőbb módon oldja meg.

Mindezek mellett pénzügyi viszonyaink megengedték, hogy 3000 korona adósságot tör-lesszünk és ezen kívül a két éven keresztül bevett helypénzszedési bérlet összeget megtaka-ritottuk, amely összeg a sümegi Népbankban

elhelyezve most már 5167 k 82 fillért tesz ki. Ez a városnak minden eshetőségre készen áll. Hogy ezen örvendetes pénzügyi eredményt elérhettük, oka első sorban is a követelések szigorú behajtása, amelyet megkönnyített a mult évben volt jó borteremés s így a lakosság köny-nyebben tudott kötelezettségének eleget tenni; továbbá a város által bérbeadott fogyasztási adók után elért jövedelemnek köszönhetjük.

Átérve adó kezelésünkre, azt tapasztaljuk, hogy minden ágazatnál a hátralékok tetemesen apadtak. Az egyenes állami adónál befolyt 28948 kor. 26 fl. Itt a hátralék apadt 8651 kor. 64 fillérral, a községi pótdadónál 1746 kor. 68 fl. a törvényhatósági pótdadónál 59 kor. 76 fillérral apadt a hátralék. Összes adónevekben befolyt 60806 kor. 93 fl., az összes hátralékok apadása 5457 korona 93 fillér.

Ez eredmény elérésére az előjáróság elkö-vetett saját felelőségének tudatában minden lehetőt, mert ezáltal a lakoságon vélt segíteni, midőn adóhátralékát nem hagyja felszaporodni, mert annál nehezebben fizeti ki később.

Az előjáróság ezen a téren kifejtett szor-galmát felsőbb helyen is elismerték. Bizonyítja az a tény, hogy Malomsoky János jegyzőnek a nagyméltósága m. kir. pénzügyminiszter ur 20313/901 számú leiratával az adó behaj-tás körül szerzett érdemeiért elismerését nyil-vánította.

Téglagyárunk üzemeire vonatkozólag jelent-hetjük, hogy dacára a sok kedvezőtlen időjárás-nak, az üzleti eredmény jónak mondható. Éget-tetett ugyanis cserépszindely 123.950 darab, téglá 198.250 darab, burkoló téglá 9.700 darab, görbe zindely 1151 darab. Összesen 333.051 darab. Eladatott pedig 364.865 darab, ennél fogva 81.314 darabbal több adatott el, mint amennyi gyártatott és ugyan ennyivel a leltári készlet apadt. A mostani leltári készlet 304.401 darab, ami közép-számmal 7882 korona értéket képvisel.

Átérve erdőkezelésünkre, a következőket jelenthetjük: Erdőmunkálataink a mai kor köve-telményeinek megfelelőleg a takarékoság szem-meltartásával foganatosították és erdőkulturánk szakemberek állítása szerint mintaszerű, dacára annak, hogy a felszaporodott vadállomány ki-számíthatatlan károkat okoz, aminek az elhibá-zott vadászati bérbeadás egyedüli oka. E kár-tételek, sajnos, nem csupán az erdőre szorítkoz-nak, hanem egyes birtokosoknak a mezőn is óriási károkat okoznak.

Ami az erdő hozamát illeti, vágatott a mult évben a vágásokban 898 m³ nyírfa, az öreg erdőben el nem adott fák és korhadó fak-ból 492 m³, a házi szükséglet, iskolák, ovodák és a szolgazemélyeztet járandóságára 288 m³, összesen 1098 m³. Fent maradtott a jövő illetve ez évi használatra 292 m³.

Az évi vágásban eladásra került 365 darab állófa, amely nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek eladatott. Az erdei bevétel címén be-folyt 9362 korona, tehát az előirányzatnál 1000 koronával kevesebb. Ez annak tudható, hogy a vágási terület nagyon ritka és silány minő-ségű volt, a most következő néhány évi vágás terület szintén ilyen minőségű lesz, ennél fogva erdei bevételeink előreláthatólag csökkenni fognak.

Az erdei munkálatok közül főlemlendő, hogy a fiatal vágások nagy része kitisztítottott, illetve kiritkítottott, csemete elülttetett 96.000 drb tölgy, 88.000 drb fenyő, 8000 drb akác, összesen 187.000 drb. Elvetettett 5 kg. fekete-fenyő mag és elrakatott 15 hl. makk. Ezt állami erdőről hozattuk, mert nálunk a mult évben makktermés nem volt. E munkálatok teljesítésére felhasználattott 655 kézi napszám és 8 igás napszám s így a fent elősorolt mun-kák teljesítéséért összes erdei kiadásunk 3859 k. 86 fillér, tehát a költségvetés keretén belül volt kivihető.

A községi közunka a jóváhagyott terv szerint egy a külső uthalózat, valamint a város belterületén a lehető legcélszerűsággal hasz-náltatott fel.

Iskolatagunkról szólva, sajnálattal kell jelentenünk azt, hogy a mult évi jelentésünk alkalmával már alapos reményünk volt és a legnagyobb örömmel néztünk zárdaépítési ügyünk legközelebbi megvalósulása elé. Am egy év mult el már és még mindig a bizonytalanság közepette várjuk annak megvalósulását. Ugyanis a nagy-n. veszprémi megyés püspök ural 1899. évi nov. hó 19-én megkötött második szerződés törvény-hatósági jóváhagyás után felterjesztetvén a nm. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz jóváhagyás végett, ez áttevő a nagyméltósága m. kir. belügyminiszter urhoz, ahonnan csak né-hány nappal előbb érkezett vissza nem ugyan felbontva, mint az első, hanem néhány pontra nézve kérnek a várostól nyilatkozatot.

Ezek az akadályok véleményünk szerint elháríthatók és nem oly természetűek, hogy ezen ügyünket talán megsemmisítéssel fenyegetnék.

Mindenesetre idővesztéses ugyan, de ama remény-ben, hogy e hön dhajtott kívánságunk valahára teljesebbé fog menni, szíves türelemmel várjuk a püspök ur ó nagyméltóságának választát, kihez ez ügyünket véleményadás végett felterjesz-tettük.

Iskolánk ügye általában a normális viszo-nyok közt mozog. Boldogult Kocsis Károly kán-tortanító elhalálása után 6 hónapra keresztül helyettesítéssel folyt a tanítás és csak most folyó évi április hó 10-én töltött be. Az állásra a községi iskolaszék folyó évi március hó 5-én tartott gyűlésen 16 pályázó közül Pap József merenyei kántortanítót szótöbbséggel válas-ztotta meg.

A lefolyt évben a községi bírósokodás hatá-s-körébe tartozó kisebb polgári peres ügy beadatott 183 drb, amelyek teljesen elintéztettek.

A felsőbb és társhatóságoktól érkezett 4053 darab ügy, mely szintén elintéztettek, hátralék nem maradt semmi. Tartatott a mult évben két rendes és 3 rendkívüli közgyűlés és 7 tanácsülés, amelyen 76 tárgy intéztetett el.

Ezeket kívül volt a mult év szeptember hó 3-án egy közzgazdasági közgyűlés, amely az oly régen huzódó közös legelő rendezését tűzte ki feladatául. E gyűlés kimondotta, hogy a közös legelőt a város nevével a közbirtokosság nevére kívánja áttelekkönyveztetni s az általa kiküldött 30 tagu bizottságot egy tervezet készítésével bizta meg. E nagyfontosságú ügynek ugy a városra, valamint a közbirtokosságra komoly megfontolás tárgyát kell képeznie, mert az ebből származó anyagi terhek a közbirtokosságra há-ramlanak, ennek könnyítése csakis a helyes megoldástól függ. Többszöri tanácskozás folytán ez az ügy abba a stádiumba jutott, hogy a tár-gyalására összehívandó közgyűlés napja a mai közgyűlésen már megállapítható lesz. E gyűlés hivatala lesz, hogy ez ügyben végleg döntsön, ami már annál is kívánatosabb, mert ennek bármely irányba való eldöleze legelő ügyünk rendezését vonja maga után. Ez városunkra és annak lakosságára nézve csak áldáshozó lehet s a mostani tarthatatlan állapot helyett egyszé-gesebb fejlődés következik be, ami mindenesetre anyagi haladást fog maga után vonni.

A közrend és vagyonbiztoság általában kielégítő. A közegészség és köztisztaság fenntar-tására vonatkozó rendeletek a legszigorubb pon-tossággal végrehajtottak, s ennél fogva intéz-keéseink a felsőbb hatóságok által teljesített vizsgálatok alkalmával mindig elismerésben ré-szesültek.

A tűzrendészet terén az előjáróság a hely-belyi önkéntes tűzoltó egyesület parancsnoksá-gával egyetemben a legszigorubb pontossággal örködött éjjel-nappal és hogy nem eredményte-lenül, azt eléggé igazolja a tüzesetek száma. A mult év folyamán két esetben fordult elő ki nem deríthető okokból tűz, de mindakettőt jelenték-telen káresettel, ami részint a biztosításból megtérült.

Végül van szerencsénk a tisztelt közgyűlés-nek a város kezelése alatt álló alapítványok pénzeinek elhelyezéséről jelentést tenni, ami a számadásainkban kimutatott 401.124 k. 94 f. tőke a következőképpen van elhelyezve: A sümegi takarékpénztárban 224.888 k. 91 f., a sümegi népbankban 83.794 k. 77 f., Jelzálogilag biztosított kötvényekben 86.212 k. 26 f., Értékpapirokban 6319 k., összesen 401.124 k. 94 f.

E pénzek elhelyezése a képviselőtestületi gyűlés hatáskörébe tartozván, ennél fogva kérjük, hogy a jóváhagyást vagy az esetleges megvál-toztatást kimondani méltóztassanak.

Midőn a mult évi működésünkről beszámoltunk, iparkodtunk helyzetünknek hű képét feltárni. Tettük ezt abban a tudatban, hogy az előjáróság, tisztviselők és a szolgazemélyzet a legjobb akarattal és buzgalommal iparkodott kö-telességét teljesíteni. Ennél fogva kérjük jelenté-sünket tudomásul venni. Magunkat a tisztelt közgyűlés jóindulatába ajánlva maradtunk az előjáróság megbízásából teljes tisztelettel

Pozsonyi József s. k. bíró.

Népvándorlaskori arany éksze- rek és egyéb sirleletek.

Irta: Darnay Kálmán.

Felolvastott Budapestben, április 30-án a tud. akadémia heti üléstermében tartott archeologiai társulati ülésen.

Csabrendeki csontváz sir. A csabrendeki óhegyen forgatásnál a munkások szórványos csontvázisra akadtak, melynek melléklete két filigrán művü aranyozott függő volt. A függőpár vékony aranyozott lemezből készült. Az áttört művü felső lap ivalakban lefelé hajlik, melyben megerősítést nyert a csuklóra járó tüvékonyságu függő kapocs. A díszes felső lemez három tagra osztható, a közepén kör alakú lemez kerettel, melyben hat águ csillag nyer elhelyezést. A csil-

lag ág-
rony te-
kisebb-
nyert
képez-
leirt
hazai
sodron-
berény
hasoni
sorakó-
kosárk-
ból is.
másik
függő,
lunk h

Frisch
csontv-
későn
leteit

Az eg-
függő-
gyűrű-
fedelő,
a népy-
ezer sír-
kosárk-
ben le-
kariká-
gyöngy-
melyet
vett

kisebb
kariká-
zött 8
alkotv-
kosárk-
üveg-
szült

részek
csavan-
fonva.

sége a
került
mezők

A
gyűrű-
pontba
diszítv-
zódik
kréta-
mélyit-
diszíté-
gei a
vándó-
ségük

lött a
kás fi-
nyi ki-
gyel á-
alkalm-
csontv-
1 méter
egymá-
az a
terüle-
A bro-
kariká-
egymá-
függő-
nek
közep-
tosuló-
gyöngy-
agyag-
még i-
gáló-
dupla-
zöld,
tarka

hason-
egy n-
gyöngy-
csüng-
sem a
Lipp
váz
mint

lesen-
gatta-
való
szír-
tárvá-
tott a
tam.
a má-
és e-
méte-
már
nem-
kerül

lag ágak közelet gyöngyözött vékony arany sodronny tekercsek töltik ki. Hasonló 3-3 arányosan kisebbedő gyöngyözött arany sodronny tekercs nyert elhelyezést a kör alsó és felső folytatását képező hajlott száru háromszögekben is. Az itt leírt függőpárhoz teljes analógiát alig találunk hazai sírleleteink között, de a gyöngyözött sodronnyal való díszítési modort felleljük a mezőberényi sírlelet arany pántjain, hol a függőpárhoz hasonlóan gyöngyözött arany sodronny tekercsek sorakoznak egymás mellé. Gyöngyözött ezüst kosárhátas függőket ismerünk a keszthelyi sírköböl is. Ugyancsak Csabrendeken került elő egy másik áttört művi, koronggal díszített arany függő, melyhez teljes analógiát szintén alig találunk hazai leleteink között.

Szigligeti népvándorlaskori sírok. Szigligeten Frisch László birtokos területén nagyobb számú csontváz sírra akadtak a munkások. A leletről későn értesülve, csak két sír szegényes mellékleteit szerezhettem meg gyűjteményem számára. Az egyik sír egy díszes ezüst kosárhátas tít, függőt és három gyöngyszemet, a másik sír bronz gyűrűt és szíjvéget tartalmazott. Az első sír lapos fedelű, ezüst kosárhátas függője ritkább jelensége a népvándorlaskori síroknak. Lipp Vilmos három ezer sírjában, hol százával fordultak elő bronz kosárhátas függők, éppen csak a dobogói sírmezőben lett három párt. Az ezüstmű lapított függőkarikán nyert megerősítést a szivalakra hajló gyöngyözött sodronnyból összeállított kosárka, melyet kiegészít egy gyöngyös sodronnyal körülvett lapos fedőlap, ez egy nagyobb és négy kisebb sárgás üvegcséppel volt ékítve. A függő karikájának átmérője 86 mm. Hasonló gyöngyözött 8 szivalakra hajlott ezüst sodronnyból van alkotva a sírlelet bronz tüjének kosárhátas is. A kosárka tetején és négy oldalán egy-egy fehér üvegcsépp betéttel van díszítve. A bronzból készült tűszár, mint azt a rajta maradt egyes részek mutatják, szintén sűrűn egymás mellé csavart gyöngyözött ezüst sodronnyal volt befonva. A lelet három gyöngyszeme ismert jelensége a népvándorlaskori síroknak, nagy számban kerültek ilyenek elő a keszthelyi, dobogói sírmezőkből, úgy a tolnamegyei bölcskei temetőből is.

A másik sír melléklete szíjvég és bronz gyűrű volt. A bronz gyűrű kerek felületén központba futó rovátkolt sugár vonalakkal van díszítve. A téglalakú szíjvég félkör alakban végződik és trébelt bronzlemezből készült, mely krétanemű anyaggal van kitöltve. Felületén bemélyítve szemben álló háromszöges félkörös díszítés látszik. Szíjvégek a leggyakoribb jelenségei a sírleleteknek és így majdnem minden népvándorlaskori sírmezőben ismétlődnek. Érdekeségeket a díszítések sokféle változatosságai adják.

Lesencetomaji sírleletek. Néhány évvel ezelőtt a lesencetomaji temető őr, Lipp bronz kosárhátas függőhöz hasonló függő párral és egy zsebnyi külüfélé agyag, üveg és borostyán gyöngygyel állított be hozzám, melyeket sírgödör ásás alkalmával a román. kat. temetőben állítólag három csontváz sír mellől szedett össze. A csontvázak 1 méternyi mélységben arccal kelet felé közel egymáshoz feküdtek. A további kutatást kizárta az a körülmény, hogy a közvetlen szomszéd területen kereszteltek megjelölt sírok vannak. A bronzfüggő kosárhátas hiányoznak, de a függő karikán rajta van a kosárhátas kópú. Az egymással közel szemben álló végekké biró függő karika körszelvényekre szélesedik ki, melynek díszítésére csavaros sodronny keret és a közepén álló üvegcsépp tartó üreg körül csoportosuló kiálló gömböcskék szolgálnak. A 230 gyöngyszem zömét a szentjánoskenyérmag alakú agyag gyöngyök képezik, melyek némelyikében még most is benn látható az összefűzésre szolgáló fonal. Nagy számban vannak gömb, henger, dupla kúpos felhő üveg gyöngyök, sárga, piros, zöld, kék és ezen színek összetételeiből származó tarka agyaggyöngyök is.

Akadnak közöttük a szigligeti gyöngyökhöz hasonló gömböcskével ékített gyöngyszemek, sőt egy nagy henger alakú borostyán gyöngy is. A gyöngyösorozat között bronz és egy kis vas csügő is fordult elő. A gyöngyök között egy sem akad olyan, melyhez hasonló ne találhatók Lipp sírleletei között. Így a lesencetomaji csontváz sírok teljes azonos mellékletekkel bírnak, mint a dobogói és keszthelyiek.

Ez év február havában Virius Vince lesencetomaji tisztartó a cseretűi dűlőben forgattatott és egy urna temetőre talált. Sürgősen való meghívására, másnap kirándultam a helyszínre, hol már mintegy 18-20 urna sír fel volt tárva és melyekhez az ottlétem alkalmával folytattam ásásánál az első árokban még kettőt találtam. Az urna sírok mintegy 60 cm. mélységből, a második ásó nyomás után kerültek felszínre és egymástól az ut irányában 8 keresztben 6 méternyi távolságban feküdtek. A sírok helyeit már az első ásó nyomában meg lehetett ismerni, nemcsak a talaj lazább voltából, de 1 méternyi kerületben sötétebb volt a föld, nyilván a hely-

színén végzett hullásgétesítől. A szürke és fekete durva szemcsés agyagból készült urnák nagy része fületlen bögre alakúak, közel hasonlóak a gyűjteményemben levő irenmajori római temető urnáihoz. Találkozott azonban egy hasonló alakú nagy urna üvegből is, minők hazánkban ugyan ritkaságszámba mennek, de százait láttam hasonló üvegurnáknak az aquillai muzeumban.

Az urna sírok általában véve szegények voltak, csak két urnában akadt egy-egy vaskész. A vaskések pengéjének hegye, úgy nélynyújtásának burkolata hiányzik. A kisebbik kés 114 mm., a nagyobbik, mely közeljára a tör alakjához, 145 mm. hosszú. Hasonló késeket lelt Lipp Vilmos a fenéki sírokban.

Nagyobb számban kerültek elő az urna sírok területén karcsunyaku piros és szürke korsók, melyeknek alakja azonos a fenéki sírok korsóival. Szintén a fenéki sírok szolgáltattak analógiát egy zöldes színű üveg csészéhez, mely teljesen ép állapotban került gyűjteményembe. Nem mondható ez el egy vándorok üveg bögréről, amelyet egyik munkás darabokra tört és amelyek hasonlókat a pusztabokodi sírlelet adta.

A másnap beállt kemény fagy miatt a munkát nem folytathattam, így ma még az adatokat elégtelennek találom annak a kérdésnek a tisztázására, hogy a lesencetomaji urna temető a hanyatló római birodalom pannoniai lakóinak, vagy az őket leigázott vándornépeknek szolgált-e temetkezési helyül.

E kérdés valószínűleg tisztázódni fog a közel jövőben folytatandó ásásatom révén, mely talán egy-két gazdagabb mellékletű urna sírt is feltár.

(Vége.)

H I R E K.

— Lapunk mai száma 6 oldalra terjed.

— **A képviselőtestület közgyűlése.** Városunk képviselőtestülete május hó 5-én tartotta a tavaszi közgyűlést. Bizony a képviselők nagyon gyér számmal jelentkeztek. A szőlőrsza minden irányában szétfuttatott rendőrök azután összehozták 17 városatyát. A gyűlést Gyömörey Gáspár, mint a vármegye kiküldötte, nyitotta meg s a gyűlés elé terjesztette az 1900-ról szóló számadást, amelyet a képviselőtestület a számvizsgálók jelentése alapján elfogadott. **Pozsonyi József** a lapunk más helyén közölt jelentésben számolt be a múlt év lefolyásáról. Ezt a közgyűlés élénk figyelemmel hallgatta s végül elhatározta, hogy a jegyzőkönyvbe iktassák. **Sümegei Tivadar** néhány meleg szóval megköszönte Gyömörey Gáspárnak elnöki működését, mire ez a gyűlés e részét befejezte s átadta az elnöki széket **Pozsonyi József** városbírónak. Most először is a folyó évre szóló közmunka-tervezetet fogadták el. Van 241 ígás és 1817 yalag-napszám. Ez erőt a nyirádi és prágai utakra, a város uccáira és a vásártér rendezésére fordítják. Végrehajtásával a városbíró bízta meg a gyűlés. Öröndetes tudomásul szolgált, hogy a pénzügyigazgatóság a város illeték-egyenérték adójából évi 553 k. 72 f. törölt, ami 10 évre 5537 k. 20 f. nevezetes összeget képvisel. A marhalevelek kiállítására és kezelése ügyében előterjesztett szabályrendeletet változtatás nélkül elfogadta a képviselőtestület. Most 30 napig közszemlén van. Több kisebb ügy után a téglagyárnál szükséges tatarozások eszközzésével a városbíró bízta meg. A legelő átiratása ügyében tartandó közgyűlést június hó 9-re tűzték ki. Ezután **Eitner Zsigmond** meleg szavakkal méltatta az előjáróság buzgósgát s indítványára köszönetet szavazott a gyűlés. Ugyancsak ő fölhozta, hogy a város erdeje a fák rohamos pusztulása miatt értékében folyton csökken, ajánlotta, hogy ennek elhárítása végett gyorsabb tempóban történjék a fák eladása s a befolyó összegeket az illető év javára kamatoztassák. Javaslatára ez érdemben megkeresik az állami erdőgazdálkodást s ennek véleménye szerint járnak majd el. Ezzel a gyűlés tárgysorozatát kimerítették. Most **Pozsonyi József** városbíró megatva mondott köszönetet azért a buzgó támogatásért, amelyben a képviselőtestület két évi működése alatt részesítette, majd hivatkozva súlyosan megrongált egészségére, tudatta, hogy a dec. közgyűlésen tett kijelentéséhez ragaszkodva, tisztéről lemond, kérve a tagokat, hogy szíves emlékökben tartsák meg. **Eitner Zsigmond** és **Sümegei Tivadar** a jelen voltak egyhangú helyeslése mellett kérték **Pozsonyit**, álljon el szándékától, de az ismételtlen megköszönte a meleg ragaszkodást s kijelentette, hogy elhatározása megmáshatatlant, bár fájdalommal, de meg kell válnia szép tisztól s lemondását az illetékes forum előtt be fogja nyújtani. Megindító volt e jelenet, mert mindannyian érezték, hogy **Pozsonyiban** a leghivatottabb férfut vesztik el a város éléről. E meggyőződésben oszlott szét a gyűlés azzal a gondolattal: ki fogja **Pozsonyi Józsefnek** nehéz, de szép tisztét hasonló tehetséggel, buzgalommal és körültekintéssel betölteni.

— **Rekvium.** **Ramassetter Vince** halálának évfordulóján, május 10-én gyászmissa volt városunk e nagy fiának lelkiüdvéért. Az istentiszteletet **Németh János** plebánus végezte. A helybeli iskolák testületileg jelentek meg a templomban.

— **Választási mozgalmak.** A nagykanizsai kerület választóinak meghívására **Holló Lajos** orsz. képviselő **Bartók Lajos** és **Sümegei Vilmos** kíséretében e hó 5-én Nagykanizsára érkezett és bejárta a kerület községeit, hogy visszahódítsa azokat a függetlenségi és 48-as pártnak. A választók mindenütt tömegesen, nagy lelkesedéssel fogadták őket. **Kiskanizsán Holló** hosszabb beszédet mondott, melyet a választók kitörő lelkesedéssel fogadtak. Utána **Bartók Lajos** beszélt. **Hollót** nyomban felkérték a jelöltség elfogadására. **Holló** felhasználva Zalában való időzését, f. hó 6-án **Sümegei Vilmosnak** kíséretében Sümegegre érkezett **Eitner Zsigmond** meglátogatására. Másnap **Holló** és **Sümegei** visszautaztak Budapestre.

— **A Fesztetics-szobor.** A Keszthelyen felállítandó Fesztetics-szobor bizottsága a múlt vasárnap tekintette meg a szobrászati mesteriskolában a már készen levő főalakot, amelyet **Lukácsy Lajos**, **Strobl** mester kiváló tanítványa mintázott. A bizottság tetszését teljesen megnyerte a sikerült alkotás, úgy hogy az rövid idő múlva öntés alá kerül, csupán azt várják meg, hogy **Fesztetics Tasziló** gróf is megtekintse. A szobor leleplezése előreláthatólag szeptember végső vagy október első napjaiban lesz.

— **A csabrendeki iparos kört** súlyos veszteség érte. Érdemekben gazdag elnöke, **Bogyay Aurél**, akinek nevéhez a körnek anyagi és szellemi fölvirágzása fűződik, folyó évi április 27-én állásáról lemondott. A kör mélyen érezte a veszteséget, de remélte, hogy **Bogyait** lemondásának visszavonására tudja bírni. E célból **Horváth Károly** alelnök vezetésével küldöttséget menesztett **Bogyayhoz**, s ez méltatva az elnöknek nagy érdemeit, tolmácsolva a körnek változatlan tiszteletét és szeretetét, kérve kérte, hogy az elnöki tisztet továbbra is tartsa meg. **Bogyay Aurél** erre megköszönve a meleg ovációt, kijelentette, hogy elhatározása szilárd s lemondásához ragaszkodik, ami azonban nem zárja ki, hogy továbbra is szívvel-lellekkel ne buzgólkodjék a kör előrehaladásán. A küldöttség mély sajnálattal vette ezt tudomásul s nyomott hangulatban távozott.

— **Tanitógyűlés.** A „Zalavármegyei ált. tanítótestület” nagy-kanizsai járásköre ez évi tavaszi közgyűlést 1901. május hó 23-án csütörtökön d. e. 9 órakor Nagy-Kanizsán a polg. fiúiskola rajztermében fogja megtartani. **Tárgyai:** 1. Múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 2. Gyakorlati előadás az elemi iskola IV-ik osztályában (a közönséges törtek osztása). **Tartja Almási János**, nagy-kanizsai rendes tag. 3. **As állatvédelemről** — írta **Hajgató Sándor**, felolvassa **Farkas Vilma** nagy-kanizsai rendes tag. 4. **A testi fenyegetés az iskolában** — vitatárgy — előterjeszti **Benakovich János** nagy-kanizsai rendes tag. 5. **A tanító életéből** humoros felolvasás **Körmendy Pál** langvizi rendes tagtól. 6. Folyó ügyek, netáni indítványok. Nagy-Kanizsán, 1901. május hó 7. **Hajgató Sándor**, járásköri elnök.

— **„Emlékezzünk régekről!”** címmel vidékünk egyik előkelő tagja érdekes cikksorozatát ír lapunk számára. Tárgya Sümege és vidéke. E helyen is felhívjuk a szépen, meleg szeretettel és nagy tudással megírt cikkekre olvasóink figyelmét.

— **Állatvédelem.** Az országos állatvédő egyesülettől 50 darab Ajándék-könyvecske című füzetet kaptunk. Tartalma csinos versek, elbeszélések, amelyek az állatok szeretetére és védelmére buzdítanak. Kiosztottuk a nagyobb iskolások között.

— **Tűzek.** Zala-Gógánán f. hó 6-án délután fél háromkor tűz ütött ki Gyömörey Gáspár földbirtokosnál s ez négy gazdasági épületet, sok takarmányt s 10.000 darab karót elhamvasztott. A gógánfaiak e tűznél is kimutatták foguk fehéret. Hatósági erővel kellett őket az oltásra szorítani. Nem válik becstüetökre ez a keresztényi szeretet. A tűzet állítólag gyermekek játéka okozta. A kár harmadrésze a biztosítás révén megtérül.

Söjtörön május hó 4-én nagy tűz pusztított. Ennek másfél óra lefolyása alatt 16 lakóház, egy cserépszindelyes istálló, sok kisebb melléképület (ólak és hidasok), több pajta és számos apróbb háziállat esett áldozatul. A tűz **Csaló Imre** megyei utkaparó lakóházának hátsó részében keletkezett és északkeleti erős széllel hajta, egy pillanat alatt lángba borította a sűrűn egymás mellé épült csuppos lakóházakat, köztük **Szekerés Lászlónak** cseréppel fedett házát is, melyekről azután átcsopott a tűz a tulsó sorra is és keresztül-kasul kezdtek kigyuladni még a távolabbra volt szalmás lakóházak is. A kavargó szél minduntalan irányt változtatva valóságos rémületbe ejtette **Söjtör** egész lakosságát. A baki és pusztaszentlászlói tűzoltó-egyesület ritka kitarással és szakértelemmel iparkodott a romboló elem tovább-

terjedésének gátat vetni; nemkülönben elismerést és köszönetet érdemelnek Tófej, Hahót és Bak-Tüttös község derek emberei, kik mindnyájan önfeláldozóan dolgoztak. A megfeszítő munka egész estig tartott, a tűz azonban a folytonos erős széláramoktól szitva még másnap délig fel-felpislogott az üszkös romok közül. A kár meghaladja a 30.000 koronát, melyből körülbelül fele térül meg biztosítás által.

— **A biczka.** Folyó hó 5-én vasárnap este 10 óra után Német Gyula helybeli kőműves összehívta Dajka István legényét s szavainak nyomatékát képen is teremtette. Erre Dajka előrántotta kését s Németet nyakon szúrta. Az uccai história majd a dutyiban lel folytatást.

— **Szegény Padragi János.** Bizony szegény Jánost besorozták a bakákhoz s ott ugyancsak híven szolgált királyát és hazáját. — Olyan „lósnittet” szaladt, hogy a kapitány is megdicsérte érte. — A fegyvere meg a gombja ragyogott, mint a napfény, a bakancsa szabályszerűen volt befűzve. — Mikor pedig „orbajtosnak” rendelte káplár ur Csajkó! akkor szemét száját eltátozta mindenki a nagy tisztaságtól. Soha se hánította a „slófiát”, se a többi „kamerádot”, sőt Isten nevében lenyitva akárkinek a baját és megreperálta az óráját. — Mindig rendben és pontosan „rukkolt” s nem tévesztette el soha se a lépést, se a direkciót. Szóval a szegény Padragi János kedvence volt a tisztjeinek és bajtársainak egyaránt, mert mindazon katonai erényekben tündökölt, melyek egy „gyalogost” kiváltképp ékesítenek. Mikor azután „op-ittal” kezében hazatért Váthra: azt kellett észlelni, hogy nem találtatik otthon az ő szeretett Nacája aki megható leveleket szokott írogatni neki a „kompániához” melyek ekként címeződtek:

»Assék ez a level Padragi Jánosnak, az én galambomnak Szombathely városában, az bakacsárnyában levő gyalogosnak, az I-ső kompániának.

Naca ugyanis sokalta János 2 évi hosszú szolgálatát és átszökött Marcaltőre egy gulyásbojtárral. Utána ment János és éppen otthon találta Nacát meg a bojtárt, mikor ebédnél ültek. Aztán az agyát előntötte a harag, előrántotta a biczkáját és úgy hátra szúrta a bojtárt, hogy az heteken át nyomta az ágyát. Most azután rabkenyeret eszik a hűtlen leányt szegény Padragi János, aki szemfényve volt az I-ső kompániának.

— **Orbán István** kavés kerthelyiségében ma, vasárnap délután és este a sümegei első zenekar hangversenyez.

— **Kőbányai palacksör** folyton frissen töltve, 1/10 literes üvegekben 16 kr. Együttal felhívom a t. közönség figyelmét az ementali, groi, imperial és sárvári romador sajtokra, továbbá a lipői és juhtúróra, melyek üzletben 1/2 és 1 kilós bödönökben is kaphatók. Vasárnap, hétfőn, kedden és szerdán friss szombathelyi frankfurter, pariser és szafaládé kapható. Ezenkívül állandóan tartok friss töltésű *Regedei, Mohai, Petánci, Gieshubli mattoni, Kohitsi Templom forrás, Szalvator, Karlsbadi, Király és magyar selters, Kiszingtoni Rákócy forrás* savanyú és *Hunyadi, Arany J., Erzsébet és Paula* budai keserűvizeket. Továbbá permetezéshez szükséges kékgálic, kényvirág, ugyancsak a szőlőkötözéshez Jutafonál és Raffia hánacs jutányosan szerezhető be üzletben. **Bereky Gyula, Sümege.**

— **A triesti általános biztosító társaság (Assicurazioni Generali)** f. é. április 1-én tartott 69-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1900. évi mérlegek. Az előtűnik fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1900. dec. 31-én érvényben volt *életbiztosítási tőkésösszegek* 525,894,823 k. 90 f. tettek ki és az év folyamán bevett díjak 22,580,434 k. 19 fillérre rúgtak. Az *életbiztosítási osztály díjtartaléka* 10,360,434 k. 80 fillérrel 131,500,736 k. 39 fillérre emelkedett. A *tusbiztosítási ágban* a díjbevételek 11,357,800,682 korona biztosítási összeg után 18,641,775 k. 65 f. volt, miből 7,923,074 k. 12 f. viszont-biztosításra fordítottak úgy, hogy a tiszta díjbevételek 10,718,701 k. 53 f. rúgott, mely összegből 6,974,287 k. mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitették át; a díjtartalék tehát a tiszta díjbevételek 65% át teszi ki. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 77,809,462 k. 97 f. A *szállítványbiztosítási ágban* a díjbevételek 6,411,667 k. 25 fillért, mely a viszont-biztosítások levonása után 3,303,342 kor. 99 f. rúgott. Tiszta díjak és kártartalék címén 2,726,677 k. 64 f. helyezettelt tartalékba. *Károkiért a társaság 1900-ban 26,931,464 korona 16 fillért folyósított.* Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket, a társaság alapítása óta károk fejében 688,595,391 k. 6 f. igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártérítési összegből *hasznára 128,644,015 k. 26 f.* esik, mely összeget a társaság *186,910 károsodás* fizette ki. A *nyereség tartalékok* közül, melyek összesen 13,754,975 k. 25 f. rúgnak, különösen kiemelendők: az alap-

szabály szerinti *nyereségtartalék*, mely 5,250,000 k. tesz ki, az *értékpapírok árfolyam ingadozására* alakított tartalék, mely a 2,820,985 k. 12 f. külön *tartalék*, ugyancsak az évi nyereségből kihalított 458,639 k. 05 fillérrel, 8,344,975 k. 35 f. emeltelt fel; továbbá felemlítendő még a 160,000 k. rúgó *kétes követelések tartaléka.* Ezekon kívül fenáll még egy 560,000 k. kitevő *külön alap*, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítsse. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek elsőrangú értékekben vannak elhelyezve, az idei átutalások folytán 162,608,919 k. 18 fillérről *173,458,451 k. 60 fillére* emelkedtek, melyek következőképen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog követelések 80,741,187 k. 02 f. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 16,283,180 k. 30 f. 3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök 2,378,490 k. 50 f. 4. Értékpapírok 110,354,705 k. 67 f. 5. Tárcza váltók 1,155,170 k. 32 f. 6. A részvényesek biztosított adólevelei 7,850,000 k. 7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követelése, a hitelezők követeléseinek levonásával 5,195,767 k. 79 f. Összesen 173,458,451 k. 60 fillér. Ezen értékekből *43 millió korona magyar értékre esik.* Mint a jelentésből látjuk, *Laudí Vitalis* dr. elhalálása folytán megüresedett vezérbírói helyettes állása *Lussati Gioberti* urral töltetett be.

— **Nagyvárosi kép.** Dél van. Az uccák igen élénkek és a takarosan öltözött kis leányka alig képes utat törni magának a hullámzó emberáradatban. A fiatal teremtes halovány, hosszukás arca elárulja a nékülözést, de egyuttal szíve nagy ántát is. Vajjon éri-e, hogy az, akit egykor szeretett és akit szíve teljes melegével szeret még most is, nyomom követi? Lehangelva mérsékelt lépteit a követő férfi. Az utóbbi hónapok eseményei jelennek meg a férfi lelki világában és hideg borzadály futja át egész valóját. De mindhiába hisz nem szabad imádot át feleségül vennie. Két koldus hogy kerülje ki a biztos nyomort! Most az Erzsébet-köruttra fordult a leányka. Az 54. számú ház előtt Török A. és Tsa. bankháza kirakatában levő sorsolási jegyzeteket nézi a leány. De ah mi történi? Szívéhez hap, ingadozik, egy hangos sikolyt hallat és majdnem hanyat esik, ha hű kísérője fel nem fogja. Az ájúlódzó nőt heviszi Török üzletébe. Itt nemsokára magához tér a leányka, megpillantja imádotját és örömkilátással a férfi nyakába borul és csak ennyit tudot mondani: «Óh Károly most már házassodhatunk, mert meggyertem a főnyereményt!» És így is történt. A pénzt Török A. és Tsa. bankháza, mely előzőekenegéről ismeretes, azonnal kifizette és hálátelt szívvvel köszöntve a bankházat, boldogan hagyta el a fiatal pár a szerencse tanyáját.

— **Nélkülözhetetlen háziszer a Pserhofer J.** féle vértisztító labdacok, melyek különösen nehéz emésztésnél és az ebből származó bajoknál felülmulthatatlan hatásuk.

627.

1901.

Hirdetmény.

Zala-Erdőd község előljárósága részéről közhírre tétetik, hogy Zala-Erdőd község vadászterülete a **f. évi május hó 25-én** délelőtt 9 órakor **Zala-Erdőd** község bíró házánál 1901. évi augusztus hó 1-től 6 (hat) egymásután következő évre nyilvános árverés útján bérbeadni fog.

Az árverési feltételek Zala-Erdőd község bírájánál betekinhetők.

Zala-Erdőd, 1901. április 23.

Zábó Gyula, körjegyző.

Kocsis József, bíró.

Hirdetmény.

Csaford község vadászterülete az 1901. évi augusztus hó 1-től számítandó 6 évre **Csafordon, 1901. évi május hó 21-én** délelőtt 9 órakor nyilvános árverésen bérbeadni fog.

Az árverési feltételek az aranyodi körjegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Aranyodon, 1901. május 3-án.

Kober János, h. körjegyző.

Hirdetmény.

Tüske-Szent-Péter vadászterülete az 1901. évi augusztus hó 1-től számítandó 6 évre **Tüske-Szent-Péteren, 1901. évi május 21-én** délután 3 órakor nyilvános árverésen bérbeadni fog.

Az árverési feltételek az aranyodi körjegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Aranyodon, 1901. május 3-án.

Kober János, h. körjegyző.

255|1901. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírre teszi, hogy a sümegei kir. járásbíróóság 1901. évi V. 495/1 V. 502/1 számú végzése következtében Weinberger Etel és Grosz Izidor javára Tavasz János fia ellen 900 korona s jár. erejéig 1901. évi január hó 5-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 2130 koronára becsült következő ingóságok u. m. bor és hordók nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a sümegei kir. járásbíróóság 1901. évi V. 158/1 számú végzése folytán 486 korona 78 fillér tőkekövetelés és eddig összesen 5 korona bíróság már megállapított költségek erejéig **Szt.-Gróton leendő eszközlésére 1901. évi május hó 14-ik** napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107 §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, az ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 102 §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Sümegeben 1901. évi április hó 27-ik napján.

Szidnai, kir. bírósági végrehajtó.

Ezen labdacok hatása gyors és biztos!

Pserhofer J. gyógyszerész

Bécs, I. Singerstrasse 18.

Egyedül készít és szállítja frankfűr:

Használati utasítás mellékelve.

A pénz előzetes beutalása után

1 labdacok	1 fr 25 kr.
2 labdacok	2 fr 30 kr.
3 labdacok	3 fr 35 kr.
10 labdacok	9 fr 20 kr.

A legelőkelőbb orvosok által ajánlva!

Óvakodjunk utáztatoktól!

Pserhofer J.

VÉR-TISZTÍTÓ LABDACSAI

Nélkülözhetetlen házi gyógyszer minden családnál!

Számítatlan hála- és elismeré-nyilatkozat!

Nélkülözhetetlen házi gyógyszer minden családnál!

Ezen labdacok hatása gyors és biztos!

Nélkülözhetetlen házi gyógyszer minden családnál!

Számítatlan hála- és elismeré-nyilatkozat!

Scharpf Jenő fogmúterme sümegeen, a nagyvendéglőben.

MŰFOGAK anélkül, hogy a gyökereket el kellene távolítani szájpaddalás nélkül is, javításokat eltörött fogson stb. Kautschuk-, arany- v. platinában. **Felvilágosítás díjtalan.**

Triesti általános biztosító-társaság.

ASSICURAZIONI GENERALI. Nyereség- és veszteség-számla az A. mérleghez. Elemi biztosítási ág (1900) BEVÉTEL

KIADÁS	korona		fil.		korona	fil.		korona	fil.		BEVÉTEL
	korona	fil.	korona	fil.		korona	fil.		korona	fil.	
I. Kifizetések: (beleértve a kárfelvételi költségeket): 1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét 2. Szállítmánybiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	6355717	48	8201167	08	8569884	61		739816	85	262000	61
II. Üzleti kiadások (levonva a viszontbizt. térítvényeit): 1. Szervezési költségek (a folyó számadással teljesen fedezett) 2. Jutalékok 3. Folyó igazgatási költségek 4. Adók és illetékek	1799594	29	104485	59	445167	59		89028	79	170209	79
III. Leírások és egyéb kiadások: 1. Leírások kites követelésekre 2. Könyvszerű árfolyamvesztés értékpapirokban 3. Árfolyamveszt. pénznemek és külföldi váltókban 4. Járulékok kamat és ártalások a hivatalnokok ellátási pénztárába	12741	01	14135	84	18128	48		1071701	53	833349	99
IV. Tartalék függő károkra: 1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét 2. Szállítványbiztosítás, levonva a viszontbizt. részét	808524	—	190955	—	2718240	—		26558	97	334	97
V. A biztosítási alapok állása a számadási év végén: 1. Díjtartalék: a) Tűzbiztosítás, levonva a viszontbizt. részét b) Szállítványbizt. lev. a viszontbiztosít. részét 2. Tökésített nyereségtartalék 3. Az értékpap. árfolyam ingadozásának tartaléka 4. Kites követelések tartaléka	6974257	—	817019	64	771306	64		118824	05	4848	07
VI. Evi üzleti nyereség	8000	—	—	—	1853433	91		122472	12	6827	81
Összesen:					3179120	78		37864	75	127018	76

Nyereség- és veszteség-számla az A. mérleghez. Él-biztosítási ág (1900)

KIADÁS	korona		fil.		korona	fil.		korona	fil.		BEVÉTEL
	korona	fil.	korona	fil.		korona	fil.		korona	fil.	
I. Eredékes biztosítások és járadékok fizetése: 1. Halálesetre szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét 2. Elézési esetre szóló biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét 3. Járadék biztosítások	794384	62	1222538	—	898943	67		11880282	9	533929	69
II. Fizetések visszavásárolt kitényekért, levonva a viszontbiztosítók részét	38371	05	—	—	232855	18		56000	—	265000	—
III. Osztalék-fizetések biztosítottaknak	—	—	—	—	4122	83		265000	—	44586	59
IV. Üzleti kiadások (levonva a viszontbizt. térítvényeit): 1. Szervezési költségek (a folyó számlán teljesen törlesztve) 2. Szervezési költségek 3. Folyó kezelési költségek 4. B. hájtási jutalékok 5. Orvosi költségek 6. Adók és illetékek	1527247	14	146351	39	48709	59		122472	12	6827	81
V. Leírások és egyéb kiadások: 1. Leírások kites követelésekre és ingatlanra 2. Értékpapirokon való könyvszerű árt. ing. veszteség 3. Árfolyamvesztés pénznem. és külf. váltókban	9211	45	58577	47	27841	—		122472	12	6827	81
VI. Függő károk tartaléka: 1. Haláles, szóló és vegy. bizt. lev. a viszontbizt. részét 2. Elézési biztosítások, levonva a viszontbizt. részét 3. Járadék biztosítások	97294	03	22743	98	1897	22		122472	12	6827	81
VII. A biztosítási alapok állása a számadási év végén: 1. Díjtartalék: a) Haláles, szóló és vegy. bizt. lev. a viszontbizt. részét Kor. 113.937.232 b) Elézési biztosítások, lev. a viszontbiztosítók részét „ 9.539.186.038 c) Járadék biztosítások „ 5.036.3088 2. Díjtartalék: a) Haláles, szóló és vegy. bizt. lev. a viszontbizt. részét Kor. 5.536.234.51 b) Elézési biztosítások levonva a viszontbiztosítók részét „ 322.1735 c) Járadék biztosítások, lev. a viszontbiztosítók részét „ 18.270.49 3. Külön tartalék a kamattal esetleges hanyatlásának kiegyenlítésére 4. Tökésített nyereségtartalék 5. Értékpapírok árfolyam-tartaléka és kieg.-tartalék 6. Kites követelések tartaléka 7. A biztosított. osztalékalapja a kamattal együt	12862425	13	5676501	26	56000	—		467042	01	4254	28
VIII. Evi üzleti nyereség	184231	2	—	—	144457378	44		27507	85	—	—
Összesen:					1641159	41		27507	85	18526696	47

VAGYON A Triesti általános biztosító társulat (Assicurazioni Generali) vagyonállása 1900. december 31-én. TEHER

Folyó szám	A tétel neve	A		B		Összesen		Folyó szám	A tétel neve	A		B		Összesen	
		korona	fil.	korona	fil.	korona	fil.			korona	fil.	korona	fil.	korona	fil.
1	A részvényesek adósslevelei a tőke be nem fizetett részéről	8075000	—	3075000	—	735000	—	1	Alapítók	5350000	—	5350000	—	10900000	—
2	Közpénzkezelés az int. igazgatóságok a főhatalmi Rendelkezésre álló pénzek hitelint. és takarékpénzt. ingatlan birtok	945636	96	34896	18	1300433	9	2	Tökésített nyereségtartalék	2625000	—	2625000	—	5250000	—
3	Városi ingatlanok	2250000	—	1064687	18	1634487	18	3	a) Tartalék az értékpapírok árfolyam ingadozásának fedezésére	3088827	27	1927023	91	4965551	18
4	Mézőgazdasági birtokok	—	—	37000	—	37000	—	4	b) Kiegészítő tartalék az értékpapírok árfolyam ingadozásának fedezésére	—	—	292085	12	292085	12
5	Ujmonnan szerzett ingatlan Triestben	965193	72	9794786	33	10984899	05	5	Tartalék a kites követelések fedezésére	80000	—	80000	—	160000	—
6	Folyó kamatok	32466	09	63919	58	86915	62	6	a) Díjtartalék folyó biztosításokra decz. 31-én: az A mérlegben	7791808	64	—	—	7791808	64
7	Váltók a tárczában	1150170	32	63919	58	115572	82	7	b) Díjtartalék a B mérlegben	—	—	12892423	13	2662125	13
8	Váltók kölcsönök	915752	31	1155897	53	1108549	81	8	c) Külön alap a kamattal esetleges hanyatlásának kiegyenlítésére	—	—	580000	—	580000	—
9	Kölcsönök értékpapírokra	237849	50	—	—	237849	50	9	Tartalék függő károk levonásai decz. 31-én az A mérlegben	2718240	—	1221116	05	2718240	—
10	Kölcsönök saját életbiztosítási kitényekre	92542	38	162810	3	1623180	3	10	Osztalék az életbiztosításban nyereményekkel	—	—	1814233	02	1814233	02
11	Maradvány a viszontbiztosítók számláiban	2432173	69	51522	41	291646	01	11	a) A hivatalnokok ellátási pénztárában vagyon	2294154	95	—	—	2294154	95
12	Maradvány az A mérleg folyó számlájában	—	—	—	—	—	—	12	b) A hivatalnokok ellát. penztár. kieg. tartaléka	146777	59	—	—	146777	59
13	Adóssok különböző címek alatt	124210	97	54108	72	128379	69	13	c) A hivatalnokok ellát. penztár. nyugdíj alapja	87154	65	—	—	87154	65
14	Letétek kezesség és biztosítók gyanant	540952	48	718531	85	1258254	3	14	Jelzáloghitelintézők	1756055	20	229155	72	1985210	98
15	a) Letét: Ö felsege jubileuma alkalmából tett alapítvány	10000	—	—	—	10000	—	15	Egyenleg az intézet főhatalmi számláján	51130	87	4684	85	29785	36
16	b) Letét: Besso József alapítvány	12000	—	—	—	12000	—	16	Egyenleg a B. mérleg folyó számláján	481097	30	875109	79	130107	69
17	c) Letét: Calabi R. alapítvány	6000	—	—	—	6000	—	17	Hitelezők különböző címeken	540162	43	7188901	86	12585254	38
18	d) Letét: Go Schmidt alapítvány	6000	—	—	—	6000	—	18	Betétek kezesség és biztosítók gyanant	100000	—	—	—	100000	—
19	Butorznai és vasszerkezetek a társaság összes hivatalában, csegtáblák, papír és nyomtatvány az összes raktárakban	6000	—	—	—	6000	—	19	a) Ö felsege jubileuma alkalmából tett alapítvány	28800	—	—	—	28800	—
20	Előlegzett jutalékok és szervezési költségek	—	—	—	—	—	—	20	b) Besso József alapítvány	12000	—	—	—	12000	—
21	—	—	—	—	—	—	—	21	c) Calabi R. alapítvány	6000	—	—	—	6000	—
22	—	—	—	—	—	—	—	22	d) Goldschmidt alapítvány	6000	—	—	—	6000	—
23	—	—	—	—	—	—	—	23	e) Gidoni alapítvány	445	—	—	—	445	—
24	—	—	—	—	—	—	—	24	f) Girard alapítvány	9855	—	—	—	9855	—
25	—	—	—	—	—	—	—	25	a) Nyereség áthozat a múlt évről (A mérleg)	1195681	64	1879684	87	2998365	51
26	—	—	—	—	—	—	—	26	b) Nyereség az évi üzletből	3523220	69	18523881	67	19404781	28
27	—	—	—	—	—	—	—	27	A jövő években lejárandó tüzbiztosítási díjak	—	—	—	—	—	—

Besso József, Besso M. dr. Bozza Camillo, Costi Janos J. H., Fano Jakab, d. L. v. J., prof P nádorosi Miklós, R manin-Jacur Manó, Vivante Fortunat. **Magyarországi vezér-ügynökség: Steinhardt, Póór.**

Bővebb zárszámadási jelentések az alanti ügynökségnél kaphatók. — Ugyanott felvilágosítások a legnagyobb készsággal adatnak és élet-társaság és baleset elleni biztosítások az Assicurazioni Generali, jégbiztosítások a Magyar jég- és viszontbiztosító részvény-fogadtnak el

A sümegei ügynökség: WÜRZBURGER JAKAB.

Nyomatott Horvát Gábor könyvnyomdájában Sümegeen.